

Soạn bài Luyện tập vận dụng kết hợp các thao tác lập luận

I. Luyện tập trên lớp

Câu 1. Hãy nhắc lại các thao tác lập luận đã học cùng những đặc trưng cơ bản của từng thao tác.

Trả lời:

Có 6 thao tác lập luận đã học:

- **Phân tích:** chia đối tượng ra thành nhiều yếu tố, bộ phận nhỏ để có thể nhận biết đối tượng một cách cặn kẽ, thấu đáo.
- **So sánh:** làm rõ thông tin về sự vật bằng cách đối chiếu với đối tượng, sự vật khác quen thuộc hơn, cụ thể hơn để chỉ ra sự giống nhau và khác nhau giữa chúng.
- **Giải thích:** là giảng giải các vấn đề liên quan đến đối tượng một cách cụ thể, rõ ràng cho người nghe, người đọc hiểu rõ, tường tận.
- **Chứng minh:** mục đích của chứng minh là làm cho người ta tin tưởng về những ý kiến sai lệch hoặc hiểu chính xác, từ đó nêu ý kiến đúng của mình để thuyết phục người nghe.
- **Bình luận:** nhằm đề xuất người đọc tán đồng với nhận xét đánh giá, bàn luận của mình về một hiện tượng trong đời sống hoặc trong văn học.
- **Bác bỏ:** dùng lí lẽ và dẫn chứng để gạt bỏ những quan điểm, ý kiến.

Câu 2. Trong đoạn trích dưới đây (SGK), tác giả đã vận dụng kết hợp những thao tác lập luận nào?

Trả lời:

- Các thao tác lập luận trong đoạn trích *Tuyên ngôn độc lập*:

+ Phân tích

+ Chứng minh

+ Bình luận

+ Bác bỏ

=> Các thao tác này được vận dụng tổng hợp, kết hợp rất linh hoạt trong đoạn trích.

Soạn bài Luyện tập vận dụng kết hợp các thao tác lập luận

Câu 3. Viết một bài văn nghị luận (vận dụng kết hợp ít nhất ba thao tác lập luận khác nhau) bày tỏ ý kiến về một vấn đề đang đặt ra trong đời sống văn hóa - tinh thần của con người.

Gợi ý trả lời:

Trước khi viết, học sinh cần xác định yêu cầu của đề về nội dung vấn đề cần nghị luận, các thao tác lập luận, phạm vi tư liệu sử dụng...

Ví dụ: Đề văn: Suy nghĩ của anh (chị) về tình yêu tự do sau khi học bài thơ *Tự do* của P. Ê-luy-a

Phân tích đề:

- Nội dung: tình yêu tự do
- Thao tác lập luận: Phân tích, chứng minh, bình luận
- Tư liệu: Bài thơ *Tự do* và một số tác phẩm khác.

II. Luyện tập ở nhà

Câu 1. Suu tầm những bài (đoạn) văn hay, trong đó tác giả đã sử dụng kết hợp thành công nhiều thao tác lập luận khác nhau.

Gợi ý trả lời:

Học sinh có thể tìm các tác phẩm nghị luận, có thể ở ngay trong Sách giáo khoa Ngữ văn 12, 11...

Ví dụ: Bài *Một thời đại trong thi ca* của Hoài Thanh (Ngữ văn 11), *Nguyễn Đình Chiểu - ngôi sao sáng trong văn nghệ dân tộc* của Phạm Văn Đồng (Ngữ văn 12).

Sau khi sưu tầm, học sinh đọc và nghiên cứu bài viết, chỉ ra các thao tác đã được vận dụng trong văn bản. Đánh giá sự thành công và nguyên nhân của những thành công đó.

Cũng có thể sưu tầm các bài nghiên cứu của tác giả khác.

Câu 2. Viết bài văn nghị luận ngắn, trong đó vận dụng kết hợp ít nhất ba thao tác lập luận khác nhau để trình bày quan điểm, ý kiến của anh (chị) về:

- Nét đặc sắc mà anh (chị) đã phát hiện từ một bài thơ (thiên truyện, kịch bản văn học)
- Một tác phẩm văn học mới ra đời và đang được nhiều người quan tâm bàn luận.

Soạn bài Luyện tập vận dụng kết hợp các thao tác lập luận

- Một nội dung kiến thức ngữ văn cần được tìm hiểu sâu hơn, kĩ hơn.

Trả lời:

Tham khảo hệ thống các ý chính dưới đây (chủ đề một tác phẩm văn học mới ra đời và đang được nhiều người quan tâm bàn luận):

- Giới thiệu tác phẩm mới ra đời đang được công chúng quan tâm (muốn biết tác phẩm nào đang được quan tâm, nên theo dõi báo Văn nghệ, Văn nghệ trẻ...)

- Tóm tắt nội dung tác phẩm đó (Tác phẩm viết về đề tài nào? Chủ đề là gì? Đặc sắc nghệ thuật?)

- Dư luận đang quan tâm đến vấn đề gì trong tác phẩm? Các ý kiến khác nhau?

Ví dụ: Với tác phẩm *Chân dung và đối thoại* của Trần Đăng Khoa, có rất nhiều ý kiến trái ngược. Có người không đồng tình với Trần Đăng Khoa. Cho rằng tác giả đã làm thay đổi một cách không đúng những giá trị đã ổn định trong đời sống văn học. Cũng có người ủng hộ tác giả vì cho rằng, cần thay đổi cách nhìn, cách nghĩ đã quá sáo mòn trong phê bình văn học.

- Nêu ý kiến của anh/ chị (đồng tình hay phản đối)? Vì sao?

- Kết luận: Khẳng định tính đúng đắn của vấn đề, hoặc phủ định những sai lầm trong quan niệm cần bác bỏ.